

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Lvdovici Molinæ, E Societate Iesv Theologiæ Doctoris, &
Professoris, Commentaria, In primam D. Thomæ partem**

Molina, Luis de

Lugduni, 1622

Quantum integer prædestinationis effectus à libero adulti arbitrio pendeat.
Memb. 9.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73915](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73915)

Reprobatio
non antecedit
voluntatem
permittendi
peccata,
sed in eis
liberandi
que ad sine
vult.

omnino est, quod praedestinare in Christo, & per Christum: vnde sequitur manifeste, admittendam non esse electionem ad beatitudinem, quae praedestinationem antecedit. Cum autem, quamvis praedestinationis non detur causa, reprobationis tamen, ac reiectionis a beatitudine causa sint peccata praevia futura, multo minus admittenda erit voluntas absoluta reiciendi a beatitudine aliquos, quae antecedit voluntatem permittendi peccata, in eisque reprobi voluntate praevia futuris, illum obdurandi vsque ad finem vitae: de qua re diximus art. 3. & dicemus disputatione vltima.

Ecce explicauimus instantia, quae aduersus Scotum, Caietanum, ac Durandum supra articulo 3. citatum, & quosdam alios, membro praecedente, ratione, quam obiciens truncatam retulit, reicere intendimus. Id quod facile poterat intelligere: tum ex serie ipsa nostrae doctrinae, atque ex nostro instituto: tum etiam quia initio eius paragraphi, in quo ratio illa continetur, manifeste indicauimus, nos non loqui vniuersim, sed sermonem ad nostrum contrahere institutum, idque illis verbis: *quare quod ad praesens institutum atinet, consensu, &c.* quasi dixerimus, interim alia non curamus, neque ad illa nostrum extendimus sermonem: tum denique ex ipsamet ratione. Neque enim antecedens integrum, vnde conclusionem illam deduximus, sunt verba illa: *denique cum unico simplicissimo actu sua voluntatis, praeviaque plenissima deliberatione seu cognitione circa res omnes, voluerit ex aeternitate, quicquid voluit, sane, &c.* quasi ex simplicitate actus voluntatis diuinae intenderimus inferre vniuersim, neque in ipsa volitione, neque in volitis esse quicquam, nostro intelligendi modo cum fundamento in re, volitum prius alio: sed ea verba solum sunt pars quaedam antecedentis, eaque non praecipua, sed coadiuuans dumtaxat integrum antecedens. Praemissa namque a principio illius paragraphi plenissima cognitio, seu deliberatione Dei ex parte ipsius intellectus ante actum suae voluntatis, quae ad nostrum institutum inferendum inferuebat, rationem conficere incepimus ab illis verbis: *cum vero habitudines, &c.* vt vel ex punctuatione ipsa luce clariùs constat. Ea vero tota sic habet: *Cum vero habitudines finium, reuincque omnium inter se plenissime cognosceret, integramque illi esset, non velle permittere ruinam generis humani, nisi per Christum factiosissime vellet ei subuenire, neque item velle incarnationem, nisi tamquam partis finis integri adiunctam haberet reparationem generis humani: cum etiam non solum ante ruinam generis humani, sed etiam post illam, nulli adultorum voluerit sempiternam beatitudinem, nisi dependenter a proprio vsu liberi arbitrii cuiuscumque eorum, imò neque paruulis, nisi dependenter a remedio contra peccatum originis per usum liberi arbitrii aliorum exhibito, vt de fide constat: denique cum unico simplicissimo actu sua voluntatis, praeviaque plenissima deliberatione seu cognitione circa res omnes, voluerit ex aeternitate quicquid voluit sane exterminanda omnino videntur instantia Scoti & aliorum, in quibus in statuenda incarnatione, praedestinando Christo cum ceteris beatis, aut reprobando ceteris hominibus, Deus vnum voluerit ante aliud, aut per scientiam liberam prouiderit vnum ante aliud, &c.* Hoc autem non est negare omnem prioritatem nostro intelligendi modo in voluntate diuina, quasi nobis ipsis repugnemus, qui quaestione 14. articulo 13. disputatione 16. §. *Hinc secundo*, diximus, actum diuinae voluntatis prius natura esse liberum & indeterminatum ad vnum, & posterius in eodem nunc aeternitatis esse determinandū ad vnum,

Molina in D. Thom.

vt de nostra voluntate in instanti temporis eodem articulo 13. disputat. 4. dixeramus: & qui, tum in locis, quae nobis obiciuntur, tum etiam in aliis in hac prima parte, prioritatem & posterioritatem in actu voluntatis diuinae comparatione diuersorum obiectorum constituimus.

Hinc iam constat, primum eorum, quae nobis obiciuntur, nullius esse momenti.

Quod ad secundum de Christi praedestinatione attinet, sanè integrum relinquimus, si praedestinatio Christi cum praedestinatione singulorum hominum in particulari comparetur, priorem esse nostro intelligendi modo praedestinationem Christi, quam praedestinationem singulorum, qui in ipso praedestinati sunt, tamquam causam & exemplar praedestinationis ceterorum, & tamquam finem, principium, ac fontem, vnde media praedestinationis ceterorum deriuata sunt, vt in eodem ipso membro subiungimus. Etenim licet Christi praedestinatio non antecedit voluntatem absolutam redimendi genus humanum per Christum, & per consequens praedestinati in genere homines aliquos in Christo, antecedit tamē singulorum praedestinationem, qui ab ipso sunt redempti. Neque enim sicut volitio, vt esset incarnatio & Christus, adiunctam habet redemptionem generis humani, tamquam conditionem sine qua non essent volita: ita praedestinatio Christi habet adiunctam praedestinationem huius vel illius in particulari, tamquam conditionem, sine qua praedestinatio Christi non esset volita.

Ad vltimum, quod nobis obicitur, iam dictū est, quousque membro praecedente reiciamus instantia, seu prioritatem & posterioritatem in diuina volitione.

MEMBRUM IX.

Quantum integer effectus praedestinationis a libero adulti arbitrio pendat.

His omnibus ita examinatis ac constitutis, antequam subiiciamus nostram de praedestinatione sententiam (quam correctioni sanctae matris Ecclesiae, vt & caetera nostra submitimus) illud in primis admonuerim, multum interesse inter praedestinationem eorum, qui ante usum rationis e vita decedunt, & eorum qui ad eum perueniunt (illos omnes paruulorum, hos vero adultorum nomine, deinceps significamus). Etenim in praedestinatione & reprobatione paruulorum scilicet agebatur de gratuitis donis consequendis, aut amittendis: paruuli namque reprobari in reliquis perinde se habebunt, ac si in solis naturalibus fuissent constituti. Imò post diem iudicij, cum ipsorum animae suis fuerint corporibus restituta, ab omnibus molestiis, & arumnis, quibus in hac mortali vita subiaceamus, supernaturaliter liberabuntur, melioremque in naturalibus vitam, vitio omni mentis, & corporis immunem, in perpetuas aeternitates ducunt, quam vllus vniquam mortalium duxerit. Quia ergo in praedestinandis, aut reprobandis paruulis, solum agebatur de gratuitis donis consequendis aut amittendis: mirum non est si quemadmodum per aliena tantum merita, Christi videlicet Seruatoris nostri, praedestinantur: ita propter aliena tantum demerita ad ipsos deriuata, neque propter peccatum, non sua, sed primi parentis voluntate commissum, ad ipsosque naturali propagatione transfusum, eisque inherens, reprobantur. Mirum item non est, si, post innocentiae statum amissum, nec vitam aeternam consequi, nec

Dd 2 penam

Ad primam obiectionem.

Ad secundam.

Praedestinatio Christi prior ceterorum hominum praedestinatione.

Ad tertiam.

Praedestinationis paruulorum & adultorum discrimen.

pœnam damni æternam euadere, in eorum potestate collocatum sit: sed vtrumque ex cursu vniuersi, & causis potentibus eos, vel antequàm nascantur, vel baptismum suscipiant interire, atque ex aliena industria & voluntate liberè eis applicante, aut non applicante remedium contra originis peccatum, id totum pendeat.

In prædestinatione verò & reprobatione adultorum, cum de sempiterna felicitate cum acerrimis æternisque cruciatibus commutanda ageretur, ratio ipsa postulabat, vt (Deo ad merita vitæ æternæ, quæ solis adultorum virtutibus comparari non poterant, opitulanti parato) in manu consilij sui collocarentur, vt vel propriis meritis, vitæ saltem æternæ, vel certè interueniente propria industria (quod dixerim propter eum, qui attritus solùm dum sui erat compos, è vitâ discedit, sacramento post amissum vsum rationis suscepto) vel demeritis propriis; ad vitam aut ad mortem æternam, vt mallet, perueniret: sed quod re ipsa ita effectum esse Scripturæ sacræ vbique testantur. Quò fit, vt omni prorsus dubio semoto affirmandum sit, nullum adultum prædestinatum esse in vitam æternam, nisi per propria merita, quæ auxiliis & donis diuinis nihil omnino impediuntibus, in potestate liberi arbitrij situm sit, re ipsa habere, vel non habere, vt maluerit: qua de causa laudi & merito illi tribuuntur. Intellige, vel certè interueniente propria industria: quod addo, propter adultum illum de quo paulò ante locuti sumus. Simul obserua, me non dixisse, adultos prædestinatos esse propter propria merita, sed per propria merita: illud enim esset falsum: hoc autem est verum. Hinc etiam fit, vt nullus adultorum reprobatus sit ad cruciatum æternos, nisi propter propria demerita, quæ re ipsa habere, aut non habere, in potestate liberi sui arbitrij sit collocatum, eaque de causa vituperio, æterna punitione dignissimo, cuique tribuitur. Nullus ergo Catholicorum à quocumque adulto prædestinato potest negare propria merita, quæ nihil omnino impediunt diuinæ prædestinatione in eius potestate est præstare, aut non præstare. Imò neque negare potest proprias dispositiones ad fidem, primam gratiam, & alia dona, quæ licet à gratia excitante & cooperante pendeant, at tamen nihil omnino impediunt diuinæ prædestinatione, in potestate liberi arbitrij eas habere, aut non habere, situm est. Quare quantum in Concordia quæstione 14. articulo 13. multis disputationibus ostensum est, nihil impediunt diuinæ gratia, à nobis pendere bonum vsum arbitrij nostri, quo vel ad gratiam disponimur, vel eam adeptæ exercemus opera incrementi illius, & gloriæ meritoria, in eaque perseveramus, tantundem, nihil omnino impediunt diuinæ præscientia & prædestinatione, dicendum est, à nobis ipsis, nostraque innata libertate, simili modo pendere, atque adeò, nihil vel prædestinatione, vel reprobatione Dei æterna impediunt, in potestate nostra esse, vel ita re ipsa operari, vt vitam æternam consequamur, vel etiam eo modo, vt ab ea in extremam miseriam descēdamus. Quæ omnia, & quam ratione cum æterna prædestinatione & reprobatione consentiant, ostendere proponimus. Neque dubito quin ea, quæ à me modo paucis comprehensa sunt, de fide sint, si quæ in Concordia toto articulo 13. quæstione 14. & articulo 6. quæstionis 19. & quæ hæc, & præcedente quæstione dicta sunt, expendantur.

In prædestinatione adultis duo sunt oculos habenda.

Duo deinde in prædestinatione adulti ante oculos habenda sunt. In primis adultus ipse, qui ex æ-

ternitate est à Deo prædestinatus, vt cum donis, quæ Deus ex æterna prædestinatione statuit illi conferre, per suum arbitrium cooperetur suam salutem, in vitamque æternam perueniat. Secundo loco dona ipsa, quibus Deus æterna sua prædestinatione statuit illum adiutare, perducereque in vitam æternam: quæ dona, vt à Deo per prædestinationem æternam proficiuntur, effectus sunt prædestinationis.

Vt ergo interim solùm loquamur de effectibus supernaturalibus: quos integer effectus prædestinationis adulti includit, exemplum, quo dilucidior res fiat, in eo adhibeamus, qui, adultus cum sit, ad fidem vocatur, ex infidelique fidelis ac iustus efficitur, & decursu temporis, vt fieri solet, sæpe à gratia decidit, illamque recuperat, tandemque per bona opera in gratia vltimò accepta fructificat & crescit, ad extremamque vitæ spiritum in ea perseuerat, & vitam æternam pro meritorum, ac gratiæ quantitate consequitur. Quod enim de integro effectu prædestinationis talis hominis dictum fuerit, facile effectui prædestinationis cuiusvis alterius adulti, paucis mutatis, accommodabitur.

Ex his igitur, quæ in Concordia quæstione 14. articulo 13. præsertim à disputatione 8. & à disputatione 35. explicata sunt, nemini dubia esse debent, quæ sequuntur. Primum est, licet habitus fidei, spei, caritatis, primæque gratiæ gratum facientis, qua iustificamur, à solo Deo efficienter producantur, neque sub nostrum meritum cadant, pendere tamen de lege ordinaria à propria dispositione adultorum, qua per liberam cooperationem proprii arbitrij, coadiuuante auxilio diuinæ gratiæ præuenientis, atque excitantis, se disponunt. Item licet incrementum gratiæ gratum facientis, quod post iustificationem in progressu vitæ adultis infunditur, & gloria, quæ in termino vitæ adultis prædestinatis confertur à solo Deo efficienter producantur, pendere tamen à proprio merito adultorum, quo per liberum sui arbitrij influxum, cooperante diuina gratia, eiusmodi incrementum gratiæ gratum facientis, & gloriam promerentur. Pendere item à positio, aut negatio libero vsu sui arbitrij, quo à lethalibus peccatis vsque ad terminum vitæ liberè, tentationibus resistendo, ac difficultates superando, abstinent, eaque ratione gratiam vsque ad finem vitæ liberè conseruant. Quamuis non negandum sit, si partem aliquam gratiæ gratum facientis in progressu vitæ ex opere operato, vt vocant, virtute alicuius sacramenti recipiant, neque illam, neque gloriam, quæ illi respondet, propriis meritis, sed Christi dumtaxat recipere: vtrumque tamen dependenter ab vsu proprii arbitrij, quo tale sacramentum liberè suscipere voluerunt, atque à propria dispositione, qua ad illud suscipiendum se aptauerunt. Quò fit, vt adulti, licet effectus supernaturales prædestinationis connumeratos à solo Deo efficienter recipiant, nihilominus eos dependenter à libero vsu proprii arbitrij, modo paulò ante explicato, recipiant. Neque hac in re vllam video esse controuersiam aut difficultatem.

Secundum est, actus supernaturales liberi arbitrij, quibus adultus infidelis, à Deo per auxilium gratiæ præuenientis excitatus, liberè se primò disponit ad fidem, vel spem, vel gratiam suscipiendam, pendere tùm à Deo per gratiam præuenientem, tum etiam à libero influxu adulti per proprium arbitrium influentis, qui indifferenter potest, vel cooperari ad eos actus cum præueniente & excitante gratia, vel non cooperari, aut etiam ab ea dissentire, cassamque illam reddere

Prædestinationis effectus.

Prædestinationis adulti supernaturalis effectus quantum à libero vsu arbitrij pendet, & quantum à Deo.

compara

comparatione actuum, ad quos Deus per illam liberum adulti arbitrium inuitat. Qui autem sint eiusmodi actus, & qua ratione à nobis & à Deo fiant, imò quouſque gratia etiam præueniens à conatu Eccleſiæ, atque à libero nostro arbitrio, iuxta leges à Deo præſcriptas, pendeat, locis ſuperius citatis explicatum eſt. Ex eiſdem etiam locis patet, ſupernaturales actus, quibus adulti, poſt adeptam primam gratiam, incrementum illius, & gloriæ promeretur, à libero adulti influxu in eos, atque à gratia gratum faciente iam adeptæ, aliſque interdum auxiliis diuinis ſimul concurrentibus, dependere. Merita namque noſtra, ita ſunt noſtra propter liberum influxum, quo ad illa concurrimus, & à quo pendet, vt ſimul ſint dona Dei propter gratiam, & dona, per quæ nobiſcum cooperatur, à quibus non minus, imò multò magis dependent. Vſus denique liberi arbitrij, quo adultus iuſtificatus in gratia ſemel accepta, à lethaliſus peccatis abſtinet, omnes tentationes, ac difficultates ſuperando, diu perſeuerat, vt ex eiſdem locis eſt manifeſtum, pendet, tum ab arbitrio ipſo, quod, & conſentire, aut non conſentire in peccata, & tentationibus ſuccumbere, aut repugnare, pro vt maluerit, poteſt, tum etiam à diuino auxilio, ſine quo diu in gratia perſeuerare non poteſt, quin ſuccumbat, atque in lethale peccatum deuoluatur.

Merita noſtra ſunt noſtra, & dona Dei.

Ex his omnibus illud in primis non obſcurè deducitur, totum, & ſingulas partes eius ſupernaturalis vſus liberi arbitrij, qui in integro effectu prædeſtinationis adulti includitur, ſiue iſ ſit vſus, quo adultus liberè ad fidem, ſpem, caritatem, & primam gratiam ſe diſponit, ſiue quo, poſt acceptam iuſtitiam, liberè exercet ſupernaturalia opera, quibus incrementum gratiæ, & vitæ æternæ promeretur, à peccatis abſtinet, difficultates ſuperat, tentationibusque reſiſtit, habere duas cauſas liberæ, & à qualibet earum tanquam à parte vnius integræ cauſæ pendere. Prior ac præcipua Deus eſt, qui per ſua dona, concurſum, & auxilia cooperatur totum illum bonum vſum, & ſingulas illius partes. Poſterior ac minus præcipua, ipſum arbitrium, quod libero ſuo influxu ad eundem ſupernaturalem ſuum vſum, & ſingulas illius partes cooperatur. Quare quemadmodum totus, & ſingula illius partes, à Deo pendet & efficiuntur: ita etiam à libero ipſo arbitrio. Sicut item, ſi Deus ſupernaturaliter in illum, & in ſingulas illius partes nolle influere, omnino non eſſent: ita ſi arbitrium ipſum, vt poteſt, in ſingulas illius partes non cooperaretur, penitus non eſſent. Quæ omnia latè in Concordia explicata ſunt quaſtione 14. articulo 13. Si ergo bonus vſus ſupernaturalis arbitrij, & ſingula illius partes ſpectentur, vt prædicto modo à Deo, tanquam à quadam parte totius cauſæ proficiſcuntur, bonus vſus liberi arbitrij includitur in integro effectu prædeſtinationis adulti, tanquam pars quadam illius. Si verò ſpectetur, vt præciſè ab arbitrio creato emanat tanquam ab altera parte integræ illius cauſæ, habet ſe ex parte prædeſtinati, eſtque id quod Deus ab eo exigit, vt cooperetur etiam ad ſuam ſalutem, digniſque præmio æterno per propria merita, quæ dona etiam ſunt Dei, efficiatur. Atque hac ratione diximus ſuprà, in prædeſtinatione adulti duo eſſe ante oculos habenda: tum adultum ipſum, qui ex æternitate eſt à Deo prædeſtinatus, vt, cum donis, quæ ex prædeſtinatione æterna ſtatuit illi conferre, per ſuum arbitrium cooperetur ſuam ſalutem, vitæque æternæ conſequatur: tum dona quibus ex æterna prædeſtinatione ſtatuit illum in tempore

Liberi arbitrij bonus vſus totus eſt à Deo, & totus à nobis.

Molina in D. Thom.

A in vitam æternam perducere: eaque dona, vt à Deo per prædeſtinationem æternam proficiſcuntur, eſſe effectus prædeſtinationis. Etenim quemadmodum in deſtinatione ſagitta in ſcopum, aliud eſt ſagitta, quæ deſtinatur, aliud viſ quæ illi à ſagittario imprimitur, qua in ſcopum ab eo deſtinari dicitur: ſic etiam in deſtinatione, qua adultus à Deo, vt per ſuum arbitrium non ſolum propria ſponte, ſed etiam propria libertate & meritis in vitam æternam deueniat, eo modo deſtinatur, vt, ſi velit, deficere ab ea poſſit, aliud eſt id, quod ita deſtinatur, nempe adultus ipſe ſua innata libertate præditus, in manuque conſilij ſui conſtitutus: aliud verò media, quibus à Deo deſtinatur, adiuuarique conſtituitur, vt cooperando per ſuum liberum influxum in vitam æternam perueniat. Quò fit, vt ex parte adulti prædeſtinati non ſolum ſeſe habeat adultus ipſe, ſed etiam ipſius innata libertas, atque adeò liber influxus & cooperatio, vt præciſè ab arbitrio ipſo emanat: ex parte verò Dei prædeſtinantis, prædeſtinationiſve diuinæ, ſeſe habeant omnia, quibus illum adiuuare, in vitamque æternam, tam per ſe immediatè, quam per cauſas ſecundas, perducere conſtituit, quæ omnia vt à Deo (etiam bonus ipſe vſus liberi arbitrij, vt à Deo cooperante efficitur) effectus ſunt prædeſtinationis. In partibus verò eiſmodi boni vſus liberi arbitrij nihil omnino cernitur profectum à Deo, quod non idem ab arbitrio creato emanet, & e conſtratio: quin potiùs, quicquid in illo eſt, totalitate effectus, vt vöcant, totum eſt à Deo, totumque ab arbitrio creato: ab vnoquoque, vt à parte totius cauſæ, ab vtroque ſimul, vt à cauſa integra, non excluſis interim aliis cauſis, ſi quæ ſimul concurrant.

Liberi arbitrij bonus vſus totus eſt à Deo, & totus à nobis.

D Illud tamen adinaduertendum eſt, quatenus ille bonus vſus emanat ab arbitrio creato, in Deum etiam referri: tum vt in autorem ipſius arbitrij, qui in ſimiles bonos vſus vim illam hominibus contulit: tum vt in eum, ex cuius generali concurſu quicumque arbitrij influxus pendet: tum etiam tanquam in eum, qui ſuis ſupernaturalibus donis, auxiliſve præuenientis gratiæ, arbitrium ipſum inuitat & alliciat, vt conſenſum præbeat ad eiſmodi vſus ſupernaturales: vt enim in Concordia quaſtione 14. art. 13. diſputatione 8. & aliis explicatum eſt, ſæpe arbitrium neque quoad ſubſtantiam actus, hoc eſt, ad ſimiles vſus naturales, influeret, niſi præueniente gratia allieceretur, & inuitaretur: tum denique tanquam in eum, qui cooperando per eadem gratiæ dona in actus ad quos arbitrium ipſum cooperatur, efficit vt vſus ille, cooperatiõe arbitrij, in re ſit ſupernaturalis, vt ſæpe explanatum eſt. Semper tamen Deus arbitrio innatam libertatem, vt conſentiar, aut non conſentiar, influat, aut nõ influat, cooperetur, aut non cooperetur, relinquit: quam ideò per liberum arbitrium homini inſitam eſſe voluit, vt in manu conſilij ſui conſtitutus, dominus eſſet ſuarum actionum, eaque ratione, nihil prædeſtinatione impediente, virtutis ac vitij, meriti & demeriti, laudis ac vituperij, præmij & ſupplicij capax re ipſa eſſet: id quod Scripturæ & Concilia paſſim, vt videbimus, teſtantur.

F Illud eſt obſeruandum, quamvis de re aliqua, quæ effectus ſit prædeſtinationis, vt de ſupernaturali bono vſu arbitrij hominis prædeſtinati, concedendum ſit habere Deum & hominem tanquam duas partes vnius cauſæ liberæ, à quarum qualibet efficienter ſit ac pendeat: nihilominus concedendum non eſſe, eundem ſupernaturaliſe.

Comparatione Dei ſolum dicitur aliquid prædeſtinationis effectus, nõ ita comparatione alterius cauſæ.

lem bonum vsum, quatenus effectus prædestinationis est, habere aliam causam, quam Deum. Etenim, ut solius Dei est in vitam æternam prædestinare, ita solum comparatione Dei dicitur aliquid effectus prædestinationis, quatenus videlicet ab eo per prædestinationem ac præordinationem æternam mediatè vel immediatè tãquam à causa emanat. Quæ admodum enim calor ab igne productus in aquam, licet simul sit effectus ipsius ignis tamquam causa particularis, Dei tãquam causæ vniuersalis, & aquæ tamquam causæ materialis, atque ab his tribus causis in diuerso genere & gradu causæ simul sit ac pendeat: nihilominus non habet rationem effectus in genere & gradu causæ efficientis particularis, nisi solum comparatione ignis, quatenus præcisè illo modo ab eo emanat: quod verò in genere & gradu causæ efficientis maximè vniuersalis sit effectus, habet solum comparatione Dei: & quod sit effectus in genere causæ materialis, habet solum comparatione aquæ: ita licet supernaturalis vsus arbitrii simul habeat quod sit effectus Dei & arbitrii creati: quod tamen sit effectus prædestinationis, non habet comparatione arbitrii creati, sed comparatione Dei, quatenus ab eo mediatè vel immediatè per prædestinationem æternam emanat: maximè cum, ut explicatum est, ut emanat ab arbitrio creato, habeat se ex parte rei prædestinatæ, non verò prædestinationis.

A licorum nullus negare audebit, aut potest. Item dixi, singulas partes totius boni vsus liberi arbitrii talis adulti, à puncto, à quo primò ad fidem vocatur, vsque ad terminum vitæ, habere duas causas liberas, à quarum qualibet tãquam à parte vnius integræ causæ ita pendet, ut si influere definat, ut liberè vnaquæque earum potest, talis pars boni vsus liberi arbitrii non fit. Priorem ac præcipuam esse Deum, qui per sua dona, concursus, & auxilia cooperatur totà illam partè boni vsus liberi arbitrii. Posteriorè verò ac minùs præcipuam esse ipsius arbitrium, quod motum, adiutum & excitatum à Deo, ita liberè influit, ut in potestate ipsius sit nõ influere, efficiereque, ut talis pars boni vsus liberi arbitrii non sit, ut de fide in Conci. Trident. est definitum, & quam sæpissimè à nobis est demonstratum. Præterea dixi, quamcumque cuiusmodi partem boni vsus liberi arbitrii, quæ modo explicato ab influxu Dei, & arbitrii adulti, tamquam à duabus partibus vnius integræ causæ pendet, esse vnicum simplicissimum actum, vnicamque simplicissimam rationem formalem, quæ proinde tota totalitate effectus, & est à Deo per prædestinationem æternam, donaque, ac subsidia ipsius, quibus in tempore liberum arbitrium ad eam comproduendam adiuuatur, & tota est ab arbitrio ad illam cooperante: neque in ea posse designari vnum reale aut formale, quod sit à Deo, & non ab arbitrio, & aliud, quod sit ab arbitrio, & non à Deo.

Boni vsus liberi arbitrii singula partes à Deo & à nobis pendet.

Boni vsus arbitrii singula partes sunt à Deo, & tota ab arbitrio.

Singula eiusmodi partes effectus sunt prædestinationis.

Partes vsus arbitrii, præcisè ab arbitrio non sunt effectus prædestinationis.

Bonus vsus arbitrii, non sit à nobis, sed in Deo fit.

MEMBRUM X.

Appendix præcedentis.

Quidam aduersus nostram doctrinam membro præcedente contendunt, bonum vsum liberi arbitrii, quo ad primam gratiam disponitur, etiam ut præcisè à nostro arbitrio procedat, effectum esse prædestinationis, argumentanturque in hunc modum.

Argumentum.

Gratia præueniens, quæ prædestinationis est effectus, non solum concurrat ad bonum illum vsum liberi arbitrii, cooperando, & influendo in eum actum vnà cum libero arbitrio, sed etiam mouendo arbitrium, ut ad eliciendum eum actum concurrat: ergo actus ille, etiam ut est à libero arbitrio, est effectus gratiæ præuenientis, & per consequens prædestinationis.

Quod prædestinatur quid.

Membro præcedente dixi, in adulti prædestinatione id, quod prædestinatur, esse hominem ipsum adultum cum sua innata ac naturali libertate, quam non ex prædestinationis dono, sed ex sua natura habet, communisque est reprobis cum prædestinationis. Prædestinari verò à Deo per dona, ac subsidia omnia, quæ illi ex æternitate misericorditer conferre voluit, quibus præuidebat, cooperante tali adulto per suam innatam libertatem, peruenturum illum in vitam æternam: cum tamen integrum illi esset, nihil impediens donis & subsidiis, quæ ita illi ex sua parte conferre studebat, non ita, sed alio modo operari, ad vitamque æternam non peruenire: quod Catholicorum nemo negare potest.

Bonus vsus liberi arbitrii simul est donum Dei & dispositio, aut meritum nostrum.

Propter hanc verò cooperationem liberam, quam Deus exigit à tali adulto, adultusque ipse adhibet, dixi ibi, & alibi, bonum vsum liberi arbitrii, quo se ad iustificationem disponit, & quo dum vel iustificatur gloriæ promeretur, vel post iustificationem simul promeretur augmentum gratiæ, ita esse dona Dei, ut simul, propter illam liberam cooperationem, sine dispositionibus & meritis talis adulti, cedantque illi in laudem & honorem: quod similiter Catho-

D effectum esse prædestinationis, argumentanturque in hunc modum.

Quamuis Doctores non sic accurate hæc explicauerint: verissimè tamen semper dixerunt, totum bonum vsum liberi arbitrii, quo prædestinatus iustificatur, atque ad vitam æternam perducitur, singularique illius partes, esse effectum prædestinationis: id quod perspicuè à nobis modo explicatum est.

Examinandum tamen restat, vtrum idem bonus vsus, spectatus, ut præcisè emanat ab arbitrio ipso, sua que innata, ac naturali libertate (ex quo capite habet, ut vsus liberi arbitrii dicatur: tamen si quod supernaturalis sit, aliunde, ut explicatum est, habeat: & quod bonus vsus sit, præcipuè aliunde etiam habeat, à Deo videlicet per supernaturalia subsidia, ac dona cooperante) dicendus sit effectus prædestinationis.

Nos diximus, ex eo capite non habere quòd effectus sit prædestinationis, eoque modo præcisè spectatum, computandum non esse inter effectus prædestinationis: sed esse id, quod se tenet ex parte prædestinati, & quod Deus ab illo exigit, ut Deo ipso per suam æternam prædestinationem, effectusque omnes temporales illius præcipuè cooperante, perducereque illum in vitam æternam, adultus quoque ipse liberè consentiat, & cooperetur, ut ea ratione, licet effectus totus prædestinationis, mediisque omnia vniuersum, quibus in vitam æternam perducitur, dona sint Dei ex infinita ipsius misericordia pro sola libera sua voluntate profecta: multa tamen eorum sint merita ipsius prædestinati, & quedam eorum dispositiones ipsius, quibus sua libertate se ipsum disponit ad gratiam.

Post hanc totam doctrinam membro præcedente, §. illud tamen, subiici id, quod etiam dixeram membro